

PÉCSI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: MUNKÁCSY MIHÁLY-
UTCA 10. SZÁM. • KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA.
SZERKESZTŐSÉGI TEL. 109. • KIADÓHIVATALI TEL. 27.

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HÁZHOZ SZÁLLITVA VAGY
POSTÁN 1 ÓRA 4700 K., 8 OLDALAS LAP ÁRA
300 KORONA, 4 OLDALAS LAP ÁRA 200 KORONA.

Vármegyei közigazgatási bizottsági ülés.

Pécs, nov. 13. Baranyavármegye ma megtartott közigazgatási bizottsági ülését a vármegyei ház kistanácstermében Fischer Ferenc dr. főispán 10 óra után nyitotta meg. Fischer Béla főjegyző az alispáni jelentést olvassa fel. A jelentés ismerteti a létszámleltárat a vármegyében való végrehajtását. A rendeletet okt. 31-ig végrehajtották az egész megyében. A jelentés után Stenge Ferenc alispán a Margittaszigeti Árménstől és Belvize-csapoló Társulatnak azon kérelmét ismertette, mely szerint kéri, hogy a Hercegszántó, Dávod és a Ferenc csatorna r. t. által a közigazgatási bíróságtól megállapított nekik évente kifizetendő 654 koronát buzavaltában állapítsák meg. A közigazgatási bizottság határozata szerint Hercegszántó ezentul 27, Dávod 25 és 1/2, a Ferenc csatorna r. t. pedig 37 q buzának mindenkori a pénzügyminiszteri rendelet által megállapított földadó váltásáért köteles fizetni. Ezután a különböző, szokványos havijelentések megtételére került a sor. Cseh József vármegyei állategészségügyi főfelügyelő bejárásait jelentette a megye állatállományának állapotáról. A jelentés szerint az egyenlő közegben szóróványosan felépítő járványtól eltekintve, állategészségünk az elmúlt hónapban elég kedvező volt. A külföldi forgalom megszűnése következtében a vásári forgalom nem volt túlélénk. Ennek következtében az állatárak 20-25%-kal estek. Az irányárak a következők voltak pr. kg.: vágó ökör 5000, vágó tehén 3500-4000, tenyésztőhen 5000-6000, hizott sertés 8500, Borjú 300-500.000-ig, nehéz lovak páronként 6-10 millióig. Kosztis Ákos tiszti főügyész és Fischer árvaszéki elnök jelentése után Vidákovics Lajos dr. terjesztette be jelentését a megye közegészségügyi állapotáról, majd Halász dr. h. pénzügyigazgató a múlt hónapban befolyt adókról. A pénzügyigazgatói jelentéshez hozzászólt Naranics József dr. Felhívása szerint a szentlőrinci járásban a vagyon és jövedelmi adó kivételét iránt beérkezett fellebbezések még nincsenek elintézve. Az 1920-21-ben teljesített fizetéseket nem számították be. Felvilágosítást kér. A pénzügyigazgató válasza szerint adóügyekben kb. 3000 panasz érkezett eddig be. Elismeri, hogy említett járásban tényleg történtek szabálytalan befizetések. Ezeknek felülvizsgálása mostan van folyamatban. A vizsgálat lefolytatása után ott, hol tulfizetések történtek, a többletet vissza fogják fizetni, vagy más adóba fogják beszámítani.

A mezőgazdasági jelentés szerint az őszi termés a kedvező időjárás következtében megfelelő. A száraz nyár csak a takarmányfelelnek ártott meg, míg a korai vetések már kikelték. A melegnek egy végtelenül káros következménye volt, t. i. az egerek elszaporodása. Egyes helyeken különösen lucernában és lóherében nagy károkat okoztak. Bor mennyiség tekintetében nem termelt sok, de a minőség nagyon is kielégítő. Földelosztás 36 községben volt. Az állampolitikai hivatal jelentése szerint az állami és törvényhatósági utakon a javítások rendszeresen folynak. A szükséges kavicsmennyiségek szállítása rendszeresen folyik. Hengerelés alá először a pécs-széksárdi utat veszik, ezután a pécs-szigetvári kövezéket. Minden remény meg van, hogy a munkálatokat még a tél beállta előtt befejezik.

Ulainék ügyét rendes bíróság tárgyalja

A fekete lista. — Péntekig befejezést nyer a nyomozás.

Budapest, nov. 13. (MOT.) Dr. Mészner Tivadar kir. ügyész tegnap fejezte be Bobula Titusznak kihallgatását, aki kijelentette, hogy nem hajlandó vallomást tenni. Bobula Titusznak két könyvet foglalt le az ügyészség. A királyi ügyészség lefoglalt továbbá Döml Frigyesnél egy 30 nevet tartalmazó listát, amelynek címe: Fekete lista. Ezen a listán több ismert név szerepel, köztük Apponyi Albert és Sándor Pál neve. Döml a rendőrségen tett vallomásaiban kijelentette, hogy ezt a listát egy Kiss Lajos nevű ébredőtől kapta, akiről személyleírást nem tud adni. Az egész listának különösen jelentősége nincs. Szemere Bélát ismét kihallgatta a kir. ügyész, aki tagadta, hogy a puccsban ő részt vett. Ma vagy holnap fogja kihallgatni a kir. ügyész Döml Frigyes, Gaál József és Vikár Bélát. A nyomozás eddigi eredményéről dr. Sztrache Gusztáv főügyész a következő felvilágosítást adta: A nyomozás eddigi eredményéből már látható, hogy Ulainék ügye nem fog statáriális bíróság elé kerülni. Megállapítható, hogy Ulain nem vett részt egy beszélgetésükön sem, amelyen atrocitásokról lett volna szó. Az egészből az tűnik ki, hogy egyedül Döml érintkezett olyan egyénekkel, akikkel a puccsot elő akarták készíteni. Döml több ízben fent járt az ÉME-ben és állítólag ott szervezte be a nevezett listát. A főügyész nyilatkozata során kijelentette, hogy a nyomozás előreláthatólag a pénteki napon befejezést nyer s akkor fognak tulajdonképpen dönteni, vajjon a rendes bíróság elé utalják-e az ügyet. Ma délelőtt folyamán a mentelmi bizottság elnöke Mikovényi Jenő fent járt Sztrache főügyésznel, Ulain Ferencnek a mentelmi bizottság elé való utalása tárgyában. Az ügy összes iratait pénteken délután fogják a királyi ügyészséghez felterjeszteni.

A határtorgalmat szabályozó cseh bizottság megérkezett.

Budapest, nov. 13. A cseh-magyar határforgalom törvényes szabályozására kiküldött cseh bizottság tagjai ma délelőtt 11 órakor érkeztek meg a nyugati pályaudvarra. A bizottság tagjai a következők: Friedmann külügyminiszteri tanácsos, a felvidék rendőrfőnöke. A magyar külügyminiszterium részéről Moldoványi Sándor követségi tanácsos fogadta a cseh kiküldötteket. A cseh és magyar bizottság tanácskozásai ma délután kezdődnek. Az első ülésben a tárgysorozat megállapításával foglalkoznak.

Az Est tudósítóját kitiltották a főkapitányság épületéből.

Budapest, nov. 13. A m. kir. államrendőrség a MOT. útján jelenti: Az Est nov. hó 13-án megjelent 256. számában az Ulain ügygel kapcsolatban azt írja, hogy a főkapitányságon illetékes tényleg az, aki a nyomozásban vezető szerepet játszik, azt a felvilágosítást kapta, hogy a kisérő levél fontos adatokat tartalmaz és hogy ezt a kisérő levelet miért nem adták ki a nyilvánosság számára. A főkapitányságon az illetékes tényleg egyáltalában nem adott nyilatkozatot és a neki tulajdonított kijelentések nem tőle erednek. Tekintettel arra, hogy Az Est tudósítója nem csak ebben az esetben, hanem máskor is adott le hivatalos színen feltüntetett tudósításokat, a budapesti főkapitányság Az Est tudósítóját a főkapitányság épületéből kitiltotta.

A német császár hazakészül.

Antwerpen, nov. 13. (Havas.) Doornijelentések szerint a volt császár tegnap utlevelet kapott saját használatára, valamint kísérőre számára, hogy visszatérjen Németországba. A császár beszélgetéseket folytatott környezetének fontos személyiségeivel. Délután fogadta egy magasrangú holland hivatalnok látogatását.

Hága, nov. 13. (Havas.) A külügyminiszterium egy hivatalnok Doornba utazott, hogy tárgyaljon a volt német császárral. (MTI. Rádió.)

Páris, nov. 13. (MTI.) A Reuter Iroda jelentése szerint a volt német császár elulazása ellen lehetetlen tiltakozni a hollandi kormánynál. A német kormánynál való tiltakozás azonban lehetséges.

A bajor lázadás epilógusa.

München, nov. 13. (Wolff.) Hétlőn a város belsőjében újabb csoportosulások voltak, de összetűzés nem történt. November 13-tól kezdve a színházak és a mozik megint játszhatnak. Hétlőn minisztertanácsot tartottak, amelyen a legutóbbi napok eseményei következtében támadt helyzettel foglalkoztak. A vidéken azt híresztelik, hogy a főállambiztost magasabb helyről lemondásra hívták fel. Ezzel szemben megállapítják, hogy a főállambiztos nem gondol hivatalának elhagyására, különösen a mostani időkben, amikor az egész felelősség az ő vállán nyugszik.

München, nov. 13. (Délmet sajtóiroda.) Ellenkező hírekkel szemben a Korrespondenz Hoffmann megállapítja, hogy az alkalmatlan idegenek, különösen a gyanús zsidó elemek kiutasítása folyamatban van.

A Ruhr-vidék békéjét csak a vasúti forgalom helyreállítása hozhatja meg

Düsseldorf, nov. 13. A Chicago Tribune düsseldorfi tudósítója jelenti: Tegnap délután Mainzban a francia és német kormány képviselői tárgyalásra gyűltek össze. A megbeszélések a Ruhr vidék és Rajna vidéki normális vasútforgalom megkezdésének és a meg nem szállított német területekkel való összeköttetés felújításának szólnak. Ennek a tárgyalásnak nagy a jelentősége, mert hasznatlan volna minden meg egyezés az iparosokkal, mert a Ruhr vidék békéje akkor állhat helyre, ha a vasutak újra megkezdik rendes forgalmukat. A franciák bizonyos lépéseket akarnak tenni abból a célból, hogy a rajnai vasutakat a francia iparosok is használhassák. A vasút szolgáltatásban nem türnek meg olyanokat, akik nem helybeliek, vagy akik valamelyik nemzeti párthoz tartoznak.

Éjjeli rövid táviratok.

Budapest, nov. 13. A népszövetségi titkárságának, illetve a jóvátételi bizottságnak budapesti kiküldöttei befejezték információs tárgyalásaikat és most dolgozzák fel az anyagot, amelyet a magyar kölesön és Magyarországra talpraállítása ügyében a népszövetség pénzügyi bizottsága elé terjesztenek. Az eddig beszerzett információkat még kiegészítik különböző adatokkal, melyeket egyes miniszteriumoktól szereznek be. A bizottság tagjai pénteken utaznak el Londonba, ahol a hó 22-én ül össze a népszövetség pénzügyi bizottsága.

Bécs, nov. 13. Bécs város polgármesterévé Seitz-ot választották meg.

Róma, nov. 13. (MTI.) Nápolyban ma éjjel San-Carlo-Alle, Európa történelmi temploma rövidzárlat következtében kigyulladt és a régi oltár, az orgona és a XIV. századból való márványkereszt elpusztult.

Néhány szó a „Zsivány” című darab betiltásához.

I.

A következő hozzászólások közzétételére kértünk föl:

A „Pécsi Lapok” egyik referense e betiltást művészi szempontból nem tartotta indokoltnak, míg a „Pécsi Est” szinkritikusa ellenkező nézetet hirdetett. Egyben azonban jónak látta, hogy nemcsak a „Pécsi Lapok” munkatársát támadja, hanem az alkalmat oly fajvédői kirohanásra használta fel, mely felett lehetetlen napirendre térnünk. A „Pécsi Est” kritikusa konstatálja a „Pécsi Lapok”-ba író kollegájáról, hogy utóbbi „nem a mi fajtánkból való, tehát az erkölcsnek, mint megdönthetetlen szilárd bázisnak a meghatározása ő benne származásánál fogva más formában alakul ki”, a miből a „Pécsi Est” kritikusa azon végkövetkeztetést vonja le a zsidókról, hogy a „frivolitás náluk erkölcsi szempontból nem esik bírálat alá”. Minthogy a „Pécsi Est” szinkritikusa nyilván olvasóinak szája ize szerint akart írni, a fenti esetet objektíve meg kell vizsgítanunk, mire arról egészen más nézet kell, hogy kialakuljon.

E sorok írója nem tûri, hogy magyar volta bárki által is felülbírálat tárgyává tessenek és érzi magát annyira magyarnak, mint a „Pécsi Est” szinkritikusa, (ki valószínűleg egy tiszteletreméltó nádasdi sváb családból vedlett át fajmagyarnak). E sorok íróját évtizedes tradíciók fűzik a drámaíróadalomhoz, látta a „Der Werwolf” c. vigjátékot németül, majd Budapesten „A zsiványt” magyar előadásban, tehát e konkrét esetben kötelességet lát abban, hogy véleményét nyilvánítsa.

Bár távol állok minden prűderiától, mindamellett nyomtatékosan hangsúlyozom, hogy végeredményben helyeslem azon bizottsági állásfoglalást, mely „A zsiványt”-t nem akarta színházunk rendes programjába illeszteni, bár e darab számos külföldi és magyar színpadon aratott sikert. A színiügyi bizottságnak e célra delegált albizottságában két jönevű ügyvéd volt zsidó vallású, kik ugyanezen nézetben voltak. Egyetlen egy tagja volt a színiügyi bizottságnak, aki „A zsivány” előadása ellen erkölcsi aggályokat fennforogni nem látott, ez pedig nem volt más, mint a pécsi „Ébredő Magyarok” egyik ismert vezére. Levonjam tehát e tényből ugyanazt a következtetést, melyet a „Pécsi Est” szinkritikusa jónak látott levonni? Vajjon én is azt mondom-e, hogy az „Ébredő Magyarok” említett vezérében, — kinek ősei talán csakugyan Árpáddal léptek hazánk földjére, — az erkölcs meghatározása „származásánál fogva más formában alakul ki” és hogy az „Ébredő Magyarok” vezérének a frivolitás „erkölcsi szempontból nem esik bírálat alá”? Eszem ágában sincs ily badar következtetést levonni, mert biztosra veszem, hogy az „Ébredő Magyarok” egyik vezéré is legjobb aesthetikai meggyőződése vezette, amikor „A zsiványt” előadhatónak vélte.

A végkövetkeztetés, melyet ezen, magában véve jelentéktelen esetből levonok, egyszerűen az, hogy akinek a színház és szinkritika is csak politikai porond, az ne tolja fel magát műkritikusnak, ha azonban műkritikus szeretne lenni, úgy ne tévelyedjék el a politika berkeibe.

II.

A P. L. vasárnapi számában a színiügyi bizottság valamelyik tagjától vártam választ K—ny urnak fenti tárgyban e hó 9-én megjelent cikkére vonatkozólag. — e helyett azonban újból K—ny úrtól kaptunk pótvédőbeszédet. Minthogy pedig ő első cikkében a „színházba járó közönség” nevében teszi meg észrevételét, a további hallgatásból a színiigazgatók „qui tacet consentire videtur” elvével fogva arra a helytelen következtetésre juthattak volna, hogy tényleg az egész „színházba járó közönség” K—ny ur izlésével, nézeteivel azonosítja magát. Ebben pedig — úgy hiszem, joggal — kétkedem! A mi a kérdés érdemi részét illeti, arra nézve elégséges azt elolvasni, a mit arról K—ny ur első közleményében maga ír, s még inkább, a mit a másodikban erre vonatkozólag a „Sopronvármegye” kritikájából közöl. Mert, hogy a Pécsi Nemzeti Színház deszkáin „vaskosságig egészséges erotikumokat”, „inkarnatus malacságokat” előadni nem szükséges, sőt nem való, — az egyetlen jóérzésű, az erkölcsöt még valamire értékelő ember előtt sem lehet kétséges. Utóvégre „Thália temploma” nem orfeum, a hova ha valaki elmegy, a „volenti non fit inpiria” elvével fogva nem veheti zokni, ha az előadásban szeméremérzékére nincsenek tekintettel.

Igaz, hogy A zsivány éjjeli előadásra volt kitérve, s arra fiatal leányok s az erkölcsöt nem csak szájukon hordó, hanem azt átérző egyének nem mentek volna el. Azonban az ily tartalmú előadások a színház levegőjét későbbre kihatólag is megmetélyezik, az előadások tonusát megrontják, nivóját leszállítják. A multban elégszer volt alkalmunk tapasztalni, hogy az orfeumokban is játszó színészek az ott szívesen fogadott frivol, léha modort a színpadra is átvitték, a mi pedig a jobbérzésű publikumnak nem tetszett.

K—ny ur úgy tünteti fel, mintha A zsivány a színházba járó közönség izlésének megfelelné, a